

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Råby-Myrhem

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220403 Råby-Myrhem

Kommun: Eskilstuna

Områdets totala areal: 5 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2019-12-10

Markägarförhållanden: Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9010 - Taiga

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

I Natura 2000-området Råby-Myrhem är de prioriterade bevarandevärdena att bevara områdets gamla barrskog (9010).

Motivering:

Barrskogen i Natura 2000-området Råby-Myrhem är gammal och olikåldrig. Träden är grova med en bark lämplig för naturskogsarter av kryptogamer, och det finns en del död ved i området. Även flertalet kontinuitetsberoende arter knutna till barrskog har påträffats inom området.

Prioriterade åtgärder:

Skogen i Natura 2000-området bör få fortsätta att utvecklas mot att bli naturskogsartad med hög andel död ved, god kontinuitet i trädskiktet, samt träd av hög och olik ålder.

Beskrivning av området

Vid Råby i Västermo finns en mycket gammal barrskog med lika delar tall och gran. Grova träd, torrträd och lågor av olika dimensioner och nedbrytningsstadier är vanligt förekommande i området. Marken täcks av mossor och blåbärsvegetation, men i vissa delar uppträder lågor mer frekvent. Markerna är näringsfattiga och kärlväxtfloran är begränsad till ett mindre antal arter. Bland andra organismgrupper är artrikedomen högre och det finns många ovanliga mossor, lavar och svampar i skogsbeståndet. Marken är lätt kuperad, tämligen blockrik men uppvisar inga större höjdskillnader. Barrskogen är olikåldrig och ett resultat av ett extensivt skogsbruk med plockhuggning och blädning som tongivande inslag. Framför allt i den västra delen uppträder blädningssytor med massor av förmultnade, starkt mossbelupna stubbar samt uppväxande yngre träd av gran. I dessa blädningssytor finns äldre lågor som kommit långt i nedbrytningsprocessen. Några riktigt grova träd eller lågor finns dock inte i beståndet vilket tyder på att skogen tidigare dimensionshuggits. Lågakontinuiteten tycks kort medan beståndskontinuiteten troligen sträcker sig många hundra år bakåt i tiden.

Vad kan påverka negativt

- Avverkning, röjning och gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller tas bort. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Detta gäller speciellt för Råby-Myrhems Natura 2000-område då området är relativt litet. Det kan dock finnas undantag för att utföra åtgärderna ovan där åtgärderna syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Åtgärder som gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag i anslutning till området.
- All form av exploatering.
- Markskador och dikning som påverkar hydrologin och leder till att naturmiljön förändras.
- Brist på lämpliga spridningsvägar för arter knutna till liknande miljöer i det omgivande landskapet. Detta kan vara en följd av fragmentering och minskning av naturtypen i landskapet runtomkring. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet.
- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Exempel på dynamiska krafter som verkar i landskapet är klimat- och väderfenomen, brand, ras, översvämning, och utbrott av vissa skadeorganismer.
- Brist på viktiga substrat i området, till exempel död ved i form av torrträd och lågor i olika nedbrytningsstadier, gamla träd med grov barkstruktur, minskat lövislag till följd av konkurrens med gran.
- Vissa organismer. Några organismer har förmågan att påverka landskapets sammansättning. Älg och annat hjortvilt som kan till exempel förhindra förnygring av vissa trädslag, exempelvis tallen, samt många lövträdsarter. Andra hot är arter som ännu inte observerats i landet, men som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd:

Större delen av Råby-Myrhem Natura 2000-område omfattas av Skogsstyrelsens biotopskydd.

Skötsel:

Skogen i området bör få fortsätta att utvecklas mot att bli naturskogsartad med hög andel död ved, god kontinuitet i trädsiktet, samt träd av hög och olik ålder.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt bevarandetillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9010 - Taiga

Areal: Arealen 5 hektar är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Området domineras helt av gammal barrskog. Träden är grova med en bark lämplig för naturskogsarter av kryptogamer. I området finns en del död ved och mängden lågor och vindfällen beräknas öka i framtiden. En viktig karaktär i området är den skogliga kontinuiteten. Det finns flera kontinuitetsberoende arter i området exempelvis kammossa (rikligt), knärot och grönpyrola. På de gamla tallarna växer talticka och på de ålderstigna granarna finner man gammelgranslav. På lågor av gran finns tickor av olika slag, exempelvis den ovanliga gränstickan men även långfliksmossa. Det finns även fynd av den rödlistade arten bombmurkla i område. Arten är klassad som sårbar (VU) enligt den nationella rödlistan. Skogen är som helhet mycket örtfattig. Helt dominerande är lingon, blåbär och vanliga skogsmossor. Här och var växer även linnéa, i fuktiga partier revlumner, men annars saknas goda karaktärsväxter för rikare barrskog.

Bevarandemål

Arealen av naturtypen taiga inom Natura 2000-området ska inte minska från nuvarande areal på 5 hektar. Skogen ska ha naturskogskaraktär och vara flerskiktad med ett betydande inslag av äldre träd och död ved. Trädskiktet ska domineras av gran eller tall och andra viktiga inslag är lövträd såsom björk, asp, sälk och rönn. I sumpmarksdelar är al ett viktigt inslag. Det ska finnas tillräcklig föryngring av barr- och lövträd i området, för att de unga träden på sikt ska kunna ersätta de äldre och för att bildningen av död ved ska säkras långsiktigt. Skogen ska präglas av naturliga processer och småskaliga naturliga störningar eller skötselåtgärder som efterliknar sådana, exempelvis åldrande och avdöende, insektsangrepp, storm, översvämning eller brand. Skogen ska hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor, lavar, svampar, fåglar och skalbaggar. Flera typiska arter för naturtypen ska förekomma i området.

Bevarandetillstånd

Området uppvisar lång skoglig kontinuitet även fast extensivt skogsbruk tidigare har bedrivits, där plockhuggning och blädning har varit tongivande inslag. Lågakontinuiteten är dock sannolikt bruten då man tagit vindfällen till ved under lång tid. Trots detta bedöms bevarandetillståndet för naturtypen taiga (9010) inom Natura 2000-området Råby-Myrhem ändå som gynnsamt, då skogen är gammal innehållande viktiga strukturer för naturtypen, samt hyser en rad typiska arter för naturtypen vilket tyder på ett gynnsamt tillstånd. Om området även får möjlighet att fortsätta utvecklas mot att bli naturskogsartad kommer naturvärdena att förstärkas och utvecklas.

Dokumentation

Referenser:

ArtDatabanken, 2019. Rödlistade arter i Sverige 2015.

ArtDatabanken, 2019. Artfaktablad.

Artportalen, 2019. Artfynd (de senaste 25 åren).

Lantmäteriet, 1960. Historiska ortofoton.

Lantmäteriet, 1954. Ekonomiska kartan.

Lantmäteriet, 1901. Häradskartan

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-område Råby-Myrhem (SE0220403) Strängnäs kommun, Dnr: 511-11292-2004.

Naturvårdsverket, 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. Hemsidan.

Inventeringar:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering.

Bilagor

Exempel på arter i Råby-Myrhem Natura 2000-område

Exempel på arter som har noterats i Råby-Myrhem Natura 2000-område (inom parentes anges eventuell rödlistekategori, samt i förekommande fall typisk art (TA) för naturtypen/-erna).

Kärlväxter:

Knärot, *Goodyera repens* (NT, TA)

Mossor:

Bågpraktmossa, *Plagiomnium medium*

Vågig sidenmossa, *Plagiothecium undulatum*

Långfliksmossa, *Nowellia curvifolia*

Lavar:

Gammelgranslav, *Lecanactis abietina*

Grönskål, *Chlorociboria aeruginascens*

Svampar:

Barrsprickling, *Lophodermium pinastri*

Bombmurkla, *Sarcosoma globosum* (VU)

Barrbrosking, *Marasmiellus perforans*

Trattkantarell, *Craterellus tubaeformis*

Ullticka, *Phellinus ferrugineofuscus* (NT, TA)

Gränsticka, *Phellinus nigrolimitatus* (NT, TA)

Tallticka, *Phellinus pini* (NT, TA)

Vedticka, *Phellinus viticola* (TA)

Blåticka, *Postia caesia*

Klibbticka, *Fomitopsis pinicola*

Björkticka, *Piptoporus betulinus*

Fnöskticka, *Fomes fomentarius*

Rotticka, *Heterobasidion annosum*

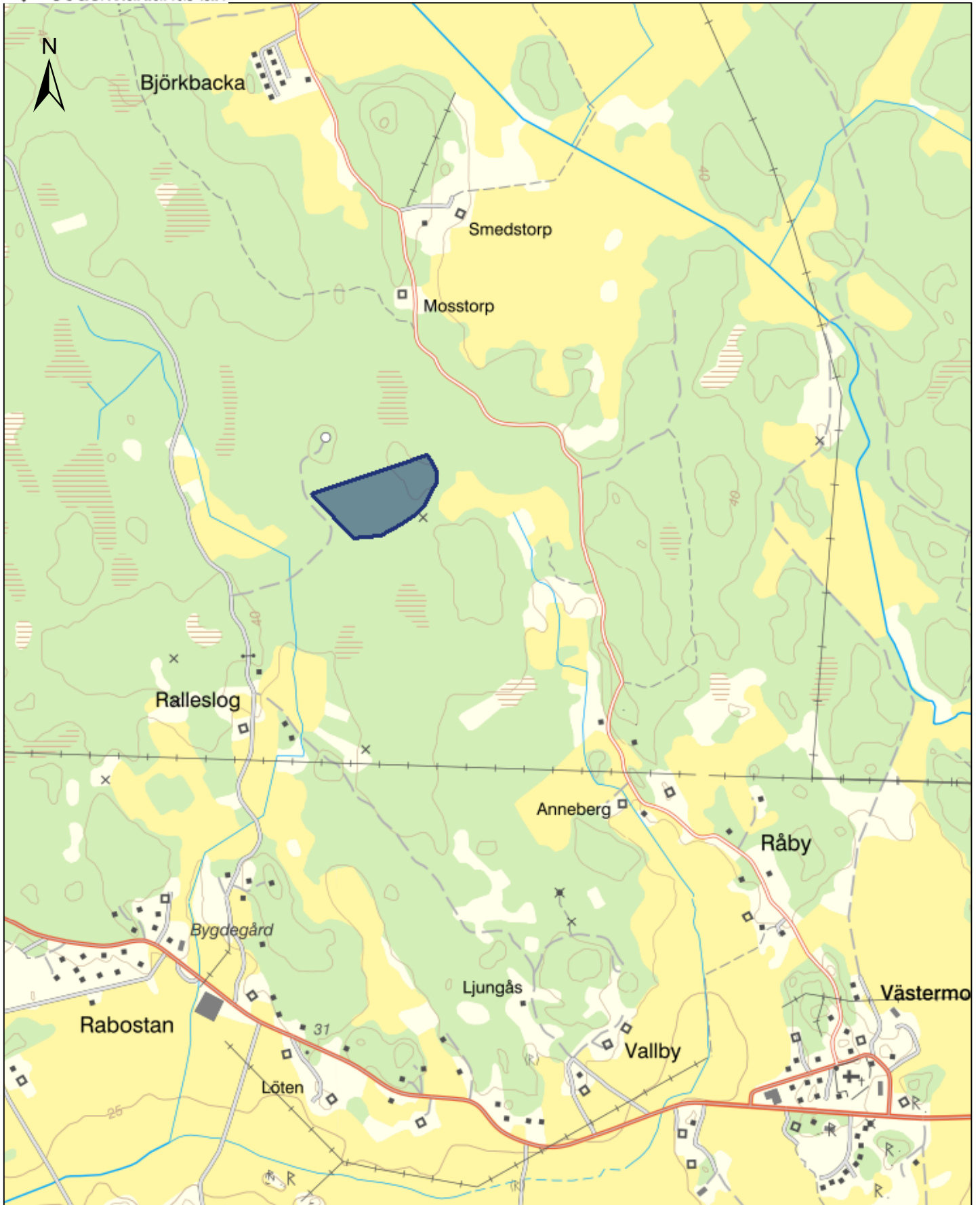
Styvskinn, *Stereum rugosum*

Dvärggullhorn, *Calocera furcata*

Vedplätt, *Dacrymyces stillatus*

Fåglar:

Bergfink, *Fringilla montifringilla*

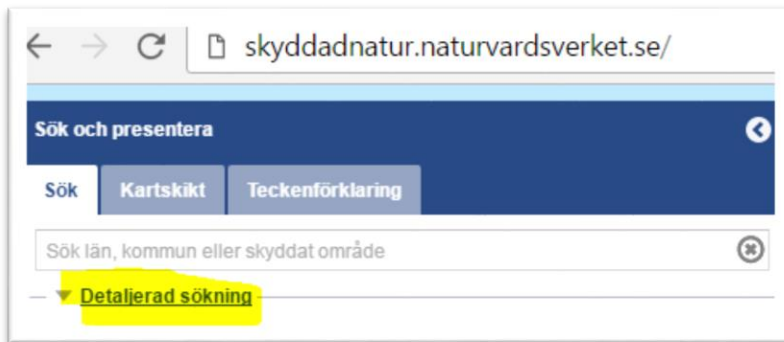
Länsstyrelsen Södermanland © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

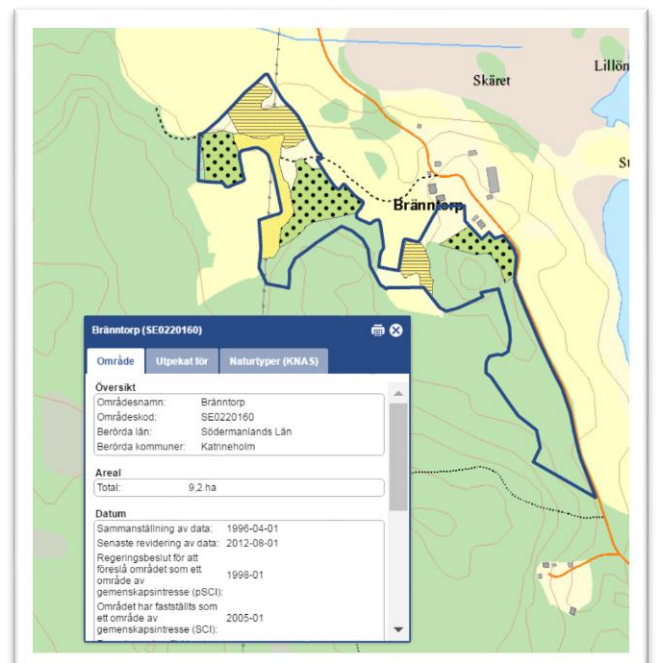
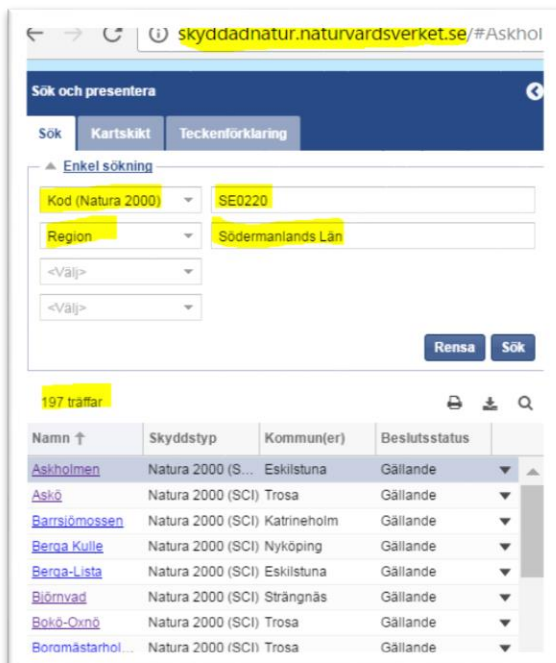
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

